

Sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Szubińskiej

im. Zenona Erdmanna

od 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r.

I. Wystawy i ekspozycje

1. W salach wystawienniczych w 2019 r. czynne były w Muzeum ekspozycje stałe:

- 1) *Sędziwój z Szubina i jego zamek.*
- 2) *Powstanie Wielkopolskie na ziemi szubińskiej*, W 2019 r. zaprezentowana została nowa wystawa stała w oparciu o dotychczasowe zasoby i przy wykorzystaniu nowych gablot.
- 3) *Związek Harcerstwa Polskiego na ziemi szubińskiej*; wystawa została częściowo zmodernizowana w oparciu o nowe plansze.
- 4) *II wojna światowa i obozy jenieckie.*
- 5) *Kultura materialna Pałuk.*

2. Wystawy plenerowe i w innych placówkach:

- 1) Na szubińskim rynku prezentowane były wystawy: *Powstanie Wielkopolskie 1918/1919; A więc wojna!*. W związku z dewastacjami wystaw plenerowych na rynku w Szubinie muzeum podjęło decyzję o drukowaniu wystaw na płycie wzmocnionej DIBOND. Wyższy koszt druku wystawa pokryty został z budżetu muzeum i środków pozyskanych przez placówkę w ramach projektu Patriotyzm Jutra. Wysoki koszt druku wystaw wpłynął na rzadsze niż w ubiegłych latach zmiany wystaw na szubińskim rynku. Wykorzystanie płyt wzmocnionych zniwelowało dewastacje.
- 2) W ramach wypożyczeń między placówkami wystawy czasowe z zasobów szubińskiego muzeum prezentowane były przez: Stowarzyszenia Historycznego w Kcyni, Szkołę Podstawową w Rynarzewie, Stowarzyszenie *Młode Łanki*.

3. W wyżej wymienionym czasie w Muzeum zaoferowano następujące ekspozycje czasowe:

- 1) Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów i materiałów z zasobu Biblioteki Narodowej pt. *Natchnieni Powstaniem Wielkopolskim*. Termin

- prezentacji: styczeń-luty.
- 2) Wystawa na bazie zbiorów Biblioteki Narodowej pt. *Jak dzieci Poznań zdobyły*. Termin prezentacji: styczeń-luty.
 - 3) Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów pt. *Zenon Erdmann (1918-2018)*. Termin prezentacji: styczeń-luty.
 - 4) Wystawa na bazie zbiorów własnych pt. *Wielkanocna tradycja świąteczna*. Termin prezentacji: marzec-kwiecień.
 - 5) Ekspozycja na bazie udostępnionej wystawy przez Agnieszkę Jekielek, pt. *Jajko z czterech stron świata*. Termin realizacji: marzec-kwiecień.
 - 6) Wystawa na bazie zbiorów własnych i Instytutu Pamięci Narodowej pt. *Niezlomna, wyklęta, przywrócona pamięci. Danuta Siedzikówna Inka 1928-1946*. Termin prezentacji: marzec.
 - 7) Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów pt. *Powidoki wsi pałuckiej*. Termin prezentacji: marzec-maj.
 - 8) Wystawa na bazie zbiorów własnych depozytów wypożyczonych od osób prywatnych i Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie, Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Kcyni pt. *50 lecie pracy twórczej Piotra Wolińskiego*. Termin prezentacji: marzec-maj.
 - 9) Wystawa wypożyczona z Instytutu Pamięci Narodowej pt. *Polskie symbole*. Termin prezentacji: maj.
 - 10) Wystawa na bazie zbiorów własnych w ramach między muzealnego projektu 18 muzeów województwa kujawsko-pomorskiego pt. *Miasto-ludzie-wolność*. Muzeum przygotowało wystawę pt. *Dwadzieścia lat wolności*. Termin prezentacji: czerwiec-wrzesień.
 - 11) Wystawa na bazie zbiorów własnych pt. *Pocztówkowy obraz*. Termin prezentacji: lipiec-sierpień.
 - 12) Wystawa na bazie zbiorów własnych pt. *A więc wojna!* Termin prezentacji: sierpień-wrzesień.
 - 13) Wystawa pt. *Bohaterowie Powstania Wielkopolskiego*. Wystawa na bazie zbiorów muzeum zrealizowana i finansowana przez Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. prof. Emila Chroboczka. Termin prezentacji: październik.
 - 14) Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów Piotra Adamczewskiego, Archiwum Państwowego w Bydgoszczy, Biblioteki Narodowej w Warszawie pt.

Było sobie miasteczko Rynarzewo. Wystawa powstała w ramach 720-lecia Rynarzewa. Wystawa czynna: październik-listopad.

15) Wystawa wypożyczona z Instytutu Pamięci Narodowej współtworzona ze zbiorów Muzeum Ziemi Szubińskiej pt. *Należy stworzyć niepodległe państwo polskie.* Termin prezentacji: listopad.

16) Wystawa na bazie zbiorów własnych i depozytów mieszkańców wsi pt. *Ciężkowo* zrealizowana została przy współpracy z Akcją Katolicką w Słupach. Termin ekspozycji: listopad.

17) Wystawa przygotowana przez Parafialny oddział Akcji Katolickiej w Szubinie w związku z dwudziestolecie stowarzyszenia. Termin prezentacji: listopad-grudzień.

18) Wystawa na bazie zbiorów własnych pt. *Pałucka tradycja świąteczna.* Termin prezentacji: grudzień.

19) Wystawa na bazie zbiorów własnych pt. *Pomnik-mogiła Powstańców Wielkopolskich na cmentarzu w Szubinie.* Termin prezentacji: grudzień.

II. Uroczystości i spotkania okolicznościowe, działalność naukowa, edukacyjna i społeczna Muzeum

Muzeum ma w swojej ofercie około 65 tematów lekcji muzealnych dla trzech grup wiekowych oraz dorosłych. Dodatkowe tematy lekcji realizowane są we współpracy z nauczycielami i opiekunami grup. W swojej ofercie placówka nasza ma także filmy edukacyjne własnego autorstwa oraz przekazane między innymi przez Instytut Pamięci Narodowej, z którym współpracujemy. Filmy te służą jako uzupełnienie spotkań edukacyjnych, które odbywają się w Muzeum. Muzeum realizuje także wycieczki w teren szlakiem historii miasta i gminy Szubin. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu, placówka czynna jest po wcześniejszym uzgodnieniu o dowolnej porze. Oferta naszej placówki dostępna jest na miejscu w Muzeum lub za pośrednictwem strony internetowej. Informacje o ofercie i działalności Muzeum przekazywane są między innymi za pośrednictwem muzealnej strony, portali społecznościowych oraz strony urzędu. O aktualnych wystawach informują także plakaty w gablocie na zewnątrz budynku i na terenie miasta. Muzeum aktywnie współpracuje z rozgłościami radiowymi w Bydgoszczy, Żninie i Nakle, które na bieżąco informują mieszkańców o bogatej ofercie instytucji. Muzeum współpracuje z instytucjami i organizacjami, które w placówce realizują

swoje działania. Placówka jest organizatorem, współorganizatorem lub partnerem w realizacji wielu projektów na rzecz regionu. Muzeum bezpłatnie udostępnia salę oraz zasoby na potrzeby społeczności lokalnej. W te działania zaangażowani są zazwyczaj wszyscy pracownicy. Działania te polegają między innymi na:

- przygotowaniu sali,
- przygotowaniu krzeseł z blatami na konkurs,
- wykonaniu dokumentacji fotograficznej,
- wysyłce materiałów informacyjnych do mediów, umieszczeniu informacji na stronach internetowych i portalach społecznościowych,
- udostępnieniu sprzętu nagłaśniającego oraz komputerowego,
- udostępnieniu zaplecza,
- udostępnieniu wyposażenia np. termosów, plansz ekspozycyjnych, antyram, sztalug,
- sprzątnięciu sali oraz zaplecza sanitarnego po zakończeniu uroczystości czy spotkania.

1. W styczniu Muzeum koordynowało uroczystość obchodów 100. rocznicy Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. W ramach tego działania odbyło się szereg wydarzeń. W wymienione poniżej angażowało się bezpośrednio Muzeum:

- 1) 5 stycznia, Powstańczy Turniej piłki Halowej o Puchar Burmistrza Szubina, Sala sportowa przy Liceum Ogólnokształcącym w Szubinie.
- 2) 9 stycznia, Pluszowy turniej dla najmłodszych pt. Powstańczy wilk. Sala Małej Jedyńki.
- 3) 9 stycznia-20 lutego, Zajęcia plastyczne pt. Jak dzieci wypędziły Niemców z Poznania, Muzeum Ziemi Szubińskiej.
- 4) 11 stycznia, Kompanie powstańcze na ulicach Szubina, gra miejska, Muzeum Ziemi Szubińskiej, UP Szubin, UM Szubin, SP2, TPPW.
- 5) 12 stycznia, główne na cmentarzu w Szubinie, a następnie w Muzeum Ziemi Szubińskiej, następnie rekonstrukcja historyczna na rynku, Muzeum, UM Szubin, TPPW, SzDK i inn.
- 6) 13 stycznia, koncert patriotyczny Chóru im. św. Jana Pawła II, Muzeum.
- 7) Styczeń-luty, lekcje muzealne na temat powstania wielkopolskiego z wykorzystaniem wystawy i dokumentu o Leonie Prauzińskim.

8) Luty, projekcje filmowe o bitwie szubińskiej z 1919 r. w ramach udziału K. Czechowskiej w dokumencie telewizyjnym.

2. W 2019 r. aktywnie działał Krąg Seniorów ZHP. Zebrania kręgu odbywały się średnio co miesiąc, a podczas realizacji projektu związanego z odzyskaniem niepodległości w muzeum spotykał się aktyw kręgu.
3. W 2019 r. odbywały się zebrania Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 Koło Szubin oraz zebrania członków zarządu tego koła.
4. W 2019 r. odbywały się zebranie Komitetu Odbudowy Pomnika-Mogiły Powstańców Wielkopolskich oraz zebrania zarządu komitetu.
5. W 2019 r. odbywały się spiekania Klubu *Aktywni Razem*.
6. 1 marca, w ramach Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych odbyła się projekcja filmu pt. *Mój przyjaciel Lalus*.
7. 5 marca, Śladami Powstańców Wielkopolskich, wycieczka do miejsc pamięci związanych z powstaniem wielkopolskim, muzeum było partnerem działania.
8. 7 marca, IV Przegląd Wiersza Logopedycznego, muzeum było partnerem działania.
9. 14 marca, występ zespołu *Pałuczaczki* prowadzony przez Jolantę Storzyńską w Przedszkolu Samorządowym nr 2 w Szubinie.
10. Marzec, w ramach wystawy o tradycji świąt wielkanocnych odbyły się zajęcia wykonywania ozdób świątecznych.
11. Kwiecień, w ramach Tygodnia Ekologicznego odbyły się zajęcia dla dzieci i młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 1.
12. Kwiecień - maj, muzeum realizowało projekt związany z symbolami narodowymi skierowany do dzieci z przedszkoli i młodszych klas szkół podstawowych. 14 kwietnia, muzeum było pomysłodawcą i koordynowało uroczystość posadzenia *Dębu Pamięci* Hieronima Góralewskiego w ramach obchodów rocznicy Zbrodni Katyńskiej w Szubinie.
13. 14 maja, odbył się Konkurs na prezentację multimedialną związaną z historią lokalną.
14. 25 maja, muzeum było partnerem w kolejnej edycji Edukacyjnej Gry Miejskiej.
15. 6 czerwca, wykład pt. Społeczeństwo Szubina w okresie dwudziestolecia międzywojennego prof. Zdzisława Biegańskiego w ramach przygotowań do

wydania nowej monografii Szubina.

16. W czerwcu muzeum przystąpiło do akcji *Etno Paszport Turystyczny 2019*, w ramach którego wydano mini przewodnik.
17. 1 sierpnia, odbyło się spotkanie z grupą niemiecką z Bergen, która stanowili byli niemieccy mieszkańcy powiatu szubińskiego i ich rodziny.
18. 15 sierpnia, muzeum koordynowało uroczystość 99 rocznicy bitwy warszawskiej w Szubinie.
19. 1 września, muzeum koordynowało działania obchodów 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej, w ramach obchodów odbyła się premiera wystawy pt. *A więc wojna!* na cmentarzu w Szubinie.
20. Wrzesień, muzeum włączyło się w obchody XXI Dni Kultury Chrześcijańskiej w Szubinie.
21. 17 września, muzeum koordynowało obchody 80. Rocznicy wkroczenia wojsk radzieckich do Polski. W muzeum odbył się wykład Krzysztofa Drozdowskiego a następnie zebrani przeszli pod pomnik na pl. Kościelnym.
22. 23 września, udział w uroczystym odsłonięciu tablicy upamiętniającej społeczność żydowską mieszkającą w XIX i XX w. w Rynarzewie.
23. 24 października, występ chóru *Belcanto* ze Szkoły Podstawowej w Rynarzewie w ramach wernisażu.
24. Październik, odbyła się akacja na terenie cmentarz w Szubinie pn. *Zapał znicz pamięci*.
25. 25 października, gminny etap Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej.
26. 26 października, sobotni rajd szlakiem szubińskich miejsc pamięci.
27. W październiku i listopadzie realizowane były zajęcia w związku ze 101. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości kierowane do dzieci i młodzieży.
28. 5 listopada, podsumowanie projektu Stowarzyszenia Przyjaciół Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. prof. Emila Chroboczka. Projekt związany był z historią bohaterów powstania wielkopolskiego pt. 2019 – 100 rocznica wybuchu Powstania Wielkopolskiego na Krajnie i Pałukach.
29. 8 listopada, w muzeum odbyła się wieczornica patriotyczna w wykonaniu młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 1.
30. 10 listopada, jubileusz 720-lecia Rynarzewa, muzeum było partnerem w działaniu OSP Rynarzewo.

31. 11 listopada, muzeum było koordynatorem Święta Niepodległości pod pomnikiem na pl. Wolności w Szubinie.
32. 15 listopada, muzeum było partnerem w uroczystości nadania sztandaru Szkole Podstawowej w Rynarzewie.
33. 21 listopada, odbyło się spotkanie autorskie z prof. Jackiem Woźnym autorem wydawnictwa pt. Archeologia Szubina.
34. 24 listopada, jubileusz Akcji Katolickiej w Szubinie. Muzeum otrzymało wyróżnienie za wspieranie działań stowarzyszenia.
35. 7 grudnia, inauguracja Systemu Informacji Wizualnej w ramach współpracy z Szubińskim Towarzystwem Kulturalnym.
36. 13 grudnia odbył się wykład pracownika IPN Delegatura w Bydgoszczy związany z rocznicą wprowadzenia stanu wojennego w Polsce dla młodzieży Szkoły Podstawowej nr 1.
37. 14 grudnia, muzeum wzięło udział ze stoiskiem w jarmarku świątecznym na rynku w Szubinie.
38. 19 grudnia, odbył się koncert pt. Poczuj magię świąt. Wystąpił zespół *Ingenium* oraz zespoły ze Szkoły Podstawowej w Kowalewie i Zespołu Szkół Specjalnych w Szubinie.
39. Dodatkowo realizując misję placówki, która związana jest z dziedzictwem jaki niesie za sobą historyczna siedziba Dom Polski, który zbudowany został by służyć społeczeństwu, w placówce odbyły się między innymi: zebranie sprawozdawcze OSP Szubin; jubileusze małżeńskie Urzędu Miejskiego w Szubinie (dwa razy); szkolenia, spotkania z rolnikami, konkursy recytatorskie szkół i przedszkoli, podsumowania projektu LO Szubin, koncerty, jasełka szkolne, jubileusz przedszkola, akademie szkolne, i inne.
40. Dyrektor placówki była gościem Radia PIK, Radia Żnin, Radia Nakło, TVP Bydgoszcz.

III. Realizowane i współrealizowane projekty:

1. Muzeum zdobyło dodatkowe środki w wysokości 7000 zł. ze środków Muzeum Historii Polski w ramach projektu pt. patriotyzm jutra. Projekt muzeum pt. Szubiński wymiar II wojny światowej obejmował wydanie 7 folderów, 1 szablonu gry miejskiej, 1 zakładki, wystawy plenerowej – 10 planszy wzmocnionych DUBOND dwustronnych- razem 20 powierzchni ekspozycyjnych

w formacie 70x100 cm. Odbyły się lekcje muzealne oraz spacer szlakiem miejsc pamięci przy udziale 80 mieszkańców.

2. Muzeum było partnerem w projekcie Szubińskiego Towarzystwa Kulturalnego. W wyniku udziału w projekcie pn. *System Informacji Wizualnej Etap II* powstały 4 szklane tabliczki związane z postaciami zasłużonymi w czasie powstania wielkopolskiego 1918-1919.
3. Muzeum było partnerem Stowarzyszenia Przyjaciół Zespołu Szkół im. prof. Emila Chroboczka. Projekt związany był z historią bohaterów powstania wielkopolskiego pt. *2019 – 100 rocznica wybuchu Powstania Wielkopolskiego na Krajnie i Pałukach*.
4. Muzeum było partnerem projektu Ochotniczej Straży Pożarnej w Rynarzewie pt. *Pamięci naszych bohaterów*.

IV. Publikacje

1. W ramach realizacji nowej Monografii Szubina wszystkie rozdziały zostały przekazane recenzentom, a następnie redakcja złożyła sprawozdanie.
2. W ramach realizowanych projektów ukazały się foldery związane z historią Szubina, które dostępne są w muzeum. Tematyka folderów jest następująca:
 - 1) Wypędzeni.
 - 2) Duchowni w obozach zagłady.
 - 3) Powstańcy Wielkopolscy – wyrok po dwudziestu latach.
 - 4) Szubińskie Powązki.
 - 5) Zbrodnia Katyńska.
 - 6) Niemieckie obozy w Szubinie.
 - 7) Umocnienia Armii Poznań.
 - 8) Powstańcy Wielkopolski Krajny i Pałuk.
 - 9) System Informacji Wizualnej.

V. Zwiedzający i korzystający ze zbiorów

1. Od stycznia do grudnia 2019 r. łącznie placówkę odwiedziło 6312 osób. Byli to zwiedzający, uczestnicy spotkań i prelekcji, lekcji muzealnych, konkursów, korzystający z materiałów zgromadzonych w archiwum Muzeum.
2. W wyżej wymienionym czasie do celów naukowych ze zbiorów Muzeum w dalszym ciągu korzystała młodzież szkolna, studenci, miłośnicy historii,

dziennikarze.

3. Muzeum ma swoje strony internetowe, na których zawarte są informacje o działalności Muzeum, a także za pośrednictwem której wymieniane zostają informacje z miłośnikami ziemi szubińskiej z kraju i zagranicy. Muzeum prowadzi także strony za pośrednictwem portali społecznościowych. Nazwy stron:

- www.muzeum.szubin.net
- www.powstanie.szubin.net
- www.bip.muzeum.szubin.net

4. Systematycznie informacje dotyczące Muzeum i także wydarzeń lokalnych umieszczane są na portalu www.szubin.pl.

VI. Inwentaryzacja i gromadzenie dóbr kultury

Zbiory Muzeum wynoszą 35.774 pozycje, które zinwentaryzowano w trzech działach: Sztuka, Etnografia, Historia. Ostatni dział Historia podzielono na poddziały: Historia, Archiwalia, Fotografia, Księgozbiór. Najliczniejszy jest zbiór archiwaliów, na który składają się: czasopisma, dokumenty osobiste, kroniki, akta urzędowe administracji, dokumenty związane z działalnością organizacji i instytucji, filatelistyka, filumenistyka i inne. Zbiory gromadzone są poprzez darowizny i zakupy. W 2019 r. tymi drogami nabyto 258 sztuki (zakupiono 38 pozycje, otrzymano 220 darów). Od 2016 r. inwentaryzacja nowych nabytków jest prowadzona w programie komputerowym. Wcześniejsze wpisy umieszczone są w księgach inwentarzowych.